

SKAISTUMA INJEKCIJAS. VAI DROŠAS?

«MUMS IR, KO TEIKT ŠAJĀ SAKARĀ,» SAKA ĀRSTI. KOMPLIKĀCIJAS GADĀS, TIKAI — KAPĒC?

Sarunā piedalās

Plastikas ķirurgs un
Plastikas ķirurģu asociācijas prezidents **JĀNIS ĢĪLIS**
• Latvijas Estētiskās medicīnas asociācijas sertifikācijas komisijas priekšsēdētājs.
• Medicīnas zinātnju doktors.

Dermatoloģe **KRĪSTĪNE AZARJANA**
• Latvijas Estētiskās medicīnas asociācijas valdes locekle, sertifikācijas komisijas sekretāre.
• Medicīnas zinātnju doktore, zināšanas un praksi papildinājusi Šveicē, Spānijā, Austrijā, Anglijā, Krievijā.

Plastikas ķirurgs un bērnu ķirurgs **VALDIS ĢĪLIS**
• Latvijas Estētiskās medicīnas asociācijas priekšsēdētājs.
• Stažējies ASV, Kanādā, Vācijā, Spānijā, Krievijā.

VALDIS ĢĪLIS: «TIEM, KAS SAPRATUŠI, KA SKAISTUMA NOZARĒ ĀRSTA SŪTĪBA IR PALĪDZĒT CILVĒKAM, NEVIS TIKAI PELNĪT, IR CITA ATTIEKSME. GALVENAIS — PACIENTA DROŠĪBA, SAMAZINĀT IESPĒJAMOS RISKUS.»

SITUĀCIJA BRIEDA ILGI

Valdis Ģīlis: – Gadiem ilgi ar skaistumkopšanu nodarbojās kosmētiķi, ar plastisko ķirurģiju – plastikas ķirurgi. Pagājušā gadsimta 80. gadu beigās, 90. gadu sākumā kā jauna nozare medicīnā sāka attīstīties estētiskā ķirurģija, tam par pamatu bija pirmie lāzēri, kurus varēja izmantot arī cīņai ar grumbiņām, parādījās botulīna toksīna un kolagēna injekcijas, arī filleri jeb pildvielas. Ievadot šos preparātus ar vienkāršas injekcijas palīdzību noteiktā dziļumā un noteiktās vietās, varēja uzlabot sejas izskatu. Visiem šķīta, ka tas ir ļoti vienkārši! Un, ja tā, tad kāpēc to nevarētu darīt arī kosmētiķe vai «draudzenes meita, kura kaut kad mācījiesies medicīnu»?! Ar skaistuminjekcijām sāka nodarboties SPA darbinieki un medmāsas. Noirē viesnīcas numuru un pa telefonu uzaicinātās sievietes nāk rindas secībā saņemt botulīna toksīna injekcijas.

Līdzīga situācija bija arī pārējās Eiropas valstīs. Pirmais par šo nekontrolēto notikumu attīstību trauksmi cēla angļu profesors lords Keogs (Sir Bruce Keogh) ar savu ziņojumu 2013. gadā. Atklājās arī, ka oficiāli Eiropas Savienībā reģistrēti 10–15 skaistuminjekciju preparāti, bet praksē izmanto ap deviņdesmit.

Kristīne Azarjana: – Ieved nelegāli. Un tas pat īsti netiek slēpts! Pirms pāris dienām pie manis ieradās paciente, kurai pierē ievadīts botulīna toksīna preparāts, kas nav reģistrēts Latvijā. Godīgi sakot, es pat tādu nosaukumu nebiju dzirdējusi! Vienīgi Krievijas saitos atradu informāciju, ka ražots it kā Japānā. Pa kādiem kanāliem tas te nokļuvis? Latvijā, tāpat kā visā Eiropas Savienībā, botulīna toksīna preparāti ir recepšu zāles – tātad legālā ceļā tos iegūt cilvēks bez ārsta izglītības nevar. No drošības viedokļa svarīgi zināt arī to, ka botulīna toksīna preparāti pareizi jāuzglabā – īpašā temperatūras režīmā.

Jānis Ģīlis: – Tas pats attiecas uz filleru jeb pildvielu ievadīšanu. Vairums cilvēku, kas saņēmuši šādu nedrošu pakalpojumu ar fake jeb viltus preparātiem dzīvoklī, viesnīcas numuriņā vai SPA centrā, tikai ne oficiālā klīnikā, līdz pēdējam tā arī neatklāj, kur skaistuminjekcijas veikuši. Toties risināt radušās problēmas dodas uz lielajām valsts slimnīcām vai privātajām medicīnas iestādēm.

– Kas tad slikts var notikt?! Nekas kļūdzošs nav dzirdēts...

Valdis Ģīlis: – Pasaulē oficiāli reģistrēti desmitiem abpusēja akluma gadījumi pēc pieres grumbu un deguna korekcijām ar filleru palīdzību – ja pildvielu ievada cilvēks ar nepietiekamām zināšanām. Taču patiesais komplikāciju skaits ir simtiem un pat tūkstošiem. Pērn kongresā uzstājās kāds ASV ārsts, kurš stāstīja, ka Ķīnā vienas pašas klīnikas ietvaros bija divdesmit akluma gadījumu. Bet pacienti

turpina iet uz klīniku un atkal riskē, jo netiek informēti. Kāpēc? Komplikāciju gadījumā pacients paraksta mierzīgumu, ka klīnika viņam izmaksā sāpju naudu jeb kompensāciju, bet pacients nekad šo situāciju nepiemin – negadījums NAV noticis! Un tā ir ne tikai Ķīnā.

Jānis Ģīlis: – Man ir pacientes, kuras pašas sev dūrušas botulīna toksīnu, un ir noslidējis plakstiņš. Vienu aci vairs nevar atvērt! Vai, piemēram, mūziķim pret svišanu injicēts botulīna toksīns plaukstā, un viņš vairs nespēj spēlēt savu mūzikas instrumentu, jo deva bijusi pārāk liela... Sievieteī botulīns iešpricēts nekorektos sejas punktus, un kā viņa izskatās, kad pasmaida? Cilvēks, es atvainojos, ir pilnībā izķemots... Par laimi, tās ir pārejošas komplikācijas. Citādi ir ar filleriem. Pie manis ir vērsusies sieviete, kurai pēc pildvielas ievadīšanas ir tik šķības lūpas, ka grūti dziedāt. Viņa zvanijusi speciālistei, kura savā dzīvoklī šo procedūru veikusi, – lai palīdzot, jo ir asimetrija. Speciāliste ieteikusi, lai sieviete paņemot adatu, iedurot sev lūpā un... izspiežot ārā kunkuļus. Cits gadījums – publiska persona, kas gribēja izskatīties mazliet labāk, aizgāja pie speciālista, lai sejā sašpricē fillerus... Kad viņa pēc tam ieradās mūsu klīnikā ar sastrutojušu seju, mēs veicām analīzes un atradām sešus dažādus ļoti patogēnus mikrobus. Uz jautājumu «Kā jums tā gadījās?» paciente atbildēja: «Tad, kad kaķis pārgāja pāri galdam, uz kura bija nolikta šļirce, man likās, ka kaut kas nav pareizi, ko es daru...» Strutainas infekcijas rodas, jo injekcijas laikā nav ievērota sterilitāte. Rūpīgi nedezinficējot, mikrobi iekļūst dziļākos audos, ap ievadīto filleri rodas iekaisums, var attīstīties nekroze un defekti, kurus pēc tam arī ķirurģiski ļoti grūti vai pat neiespējami pilnībā likvidēt.

Valdis Ģīlis: – Kādai pacientei, kurai procedūra tika veikta Tallinā, attīstījās deguna ādas nekroze. Viņa brauca pie mums ārstēt komplikācijas. Ik pa brīdīm sievietes nāk uz klīniku šķīdināt ievadītos fillerus, jo ir sejas asimetrija.

Jānis Ģīlis: – Pašas pildvielas, kvalitatīvs preparāts maksā, pieņemsim 150 eiro viens mililitrs. Ja kāds jums sola, ka par 50 eiro uztaisīs fillera injekcijas – tā ir samaksa par viņa darbu, zināšanām, preparātu –, rodas jautājums, kas tas par filleri, kurš tiek ievadīts, un kurš nosegs visas pārējās izmaksas – komplikāciju ārstēšanu, apdrošināšanu, pirmās palīdzības sniegšanu? Kā var būt, ka visa procedūra maksā trīs reizes lētāk nekā pats preparāts?! Tātad uz kaut ko tiek ekonomēts, un tas beigās atsauksies uz pacienta veselību.

Tāpat mēs zinām, ka jebkurš preparāts var izsaukt anafilaktiska šoka reakciju, kas var beigties pat ar cilvēka nāvi, ja viņam nesniedz adekvātu pirmo palīdzību, jo tad likteni izšķir sekundes vai minūtes... Bet tiem, kas veic skaistuminjekcijas dzīvokļos, nav pirmās palīdzības sniegšanas iespēju – ne zināšanu, ne aprīkojuma.

SISTĒMA SAKĀRTOTA — TĀLĀKAIS IR PAŠU ROKĀS!

Valdis Ģīlis: – Redzot, cik nekontrolēti šīs lietas notiek, ārsti, kas darbojas estētiskās medicīnas laukā, – plastikas ķirurgi, dermatologi, sejas un žokļa ķirurgi –, saskaņojot ar Veselības ministriju, panāca, ka tika veikti Ministru kabineta noteikumu grozījumi. Tagad, lai strādātu ar minimāli invazīvajām metodēm, jāiziet apmācība, jānokārto eksāmens un jāsaņem Latvijas Ārstu biedrības izdots metodes sertifikāts. Tādi ir trīs. Viens darbam ar lāzēriem, otrs – darbam ar botulīna toksīnu un trešais – darbam ar biomateriāliem, kuros ietilpst arī pildvielas. Lai varētu pretendēt uz metodes sertifikātu, jābūt aktīvam ārsta sertifikātam kādā no specialitātēm. Ārsti, kas strādā estētiskajā medicīnā, apvienojušies Latvijas Estētiskās medicīnas asociācijā, un praktizētīesīgo ārstu saraksts redzams tās mājaslapā. Viņu skaits ir 51–61 atkarībā no metodes. Jāpiebilst, visas lielās farmācijas firmas grib strādāt legāli un tās savus reģistrētos skaistuminjekciju preparātus izplata vienīgi tiem speciālistiem, kas ir atbilstoši apmācīti.

– Kāds tomēr noteikti nav apmierināts ar jauno kartību...

Valdis Ģīlis: – Tie, kas nav saņēmuši metodes sertifikātu un tagad vairs nedrīkst strādāt ar botulīna toksīniem un pildvielām. Taču viņi joprojām reklamējas. Sevi šie cilvēki nosauc dažādi. Piemēram, speciālists ar medicīnisko izglītību.

– Kāpēc vēl joprojām tas ir iespējams?

Jānis Ģīlis: – Veselības inspekcija drīkst veikt plānveida pārbaudes pie pakalpojuma sniedzējiem, kuri tai paziņojušas par savu saimniecisko darbību. Tātad, kuriem ir sertifikāts un kuri ir reģistrējušies. Bet par citiem pakalpojuma sniedzējiem, kuri nav bijuši tik atbildīgi, lai legalizētu savu darbību, Veselības inspekcijai nav datu un nav iemesla, nav tiesību pārbaudīt. Tātad nav arī zināms, cik atbildīgi šie speciālisti ievēro visus drošības pasākumus.

– No tā izriet, ka sievietei pašai jābūt gudri piesardzīgai?

Kristīne Azarjana: – Vajadzētu apzināties, cik tas ir nopietni. Seja nav tikai āda un muskuļi, tur ir asinsvadi, nervi – dažādas svarīgas struktūras. Patiesībā tas ir mīnu lauks! Turklāt mīnu lauks, kurš nav kartē precīzi iezīmēts, bet gan ar simts un vienu individuālu viaciņu. Iespējas, ka tu, ievadot botulīna toksīnu vai filleri, neievainosi kādu no daudzajiem asinsvadiem, ir gandrīz vai nulle. Bet mēs, sertificētie ārsti, vismaz zinām, kur iet tie nervi un asinsvadi, no kuriem ir kategoriski jāizvairās, un zinām arī, kā tajos netrāpīt. Protams, neveiksme var gadīties jebkurai,

KRISTĪNE AZARJANA: «TĀS BRIESMĪGĀS SEJAS, KURAS IR PĀRPUMPĒTAS AR FILLERIEM, PĪLES LŪPAS... BIEŽI VIEN TĀ NAV SIEVIETES VĒLME, BET GAN SPECIĀLISTA NEPROFESIONALITĀTE.»

pat izcilam profesionālim, bet – viņš zinās, kā šādā situācijā rīkoties.

Jānis Ģīlis: – Ļoti būtiska nianse – ārstiem ir civiltiesiskā apdrošināšana. Ja nonāk līdz tam, ka pacientam nodarīts pāri mūsu medicīniskās darbības dēļ, viņš caur Riska fondu var saņemt kompensāciju vai vismaz viņam apmaksā ārstēšanās izdevumus.

KO SPĒJ SKAISTUMINJEKCIJAS?

– Par patīkamo... Ko jūs ar šīm špricītēm spējat izdarīt?

Jānis Ģīlis: – **Atsevišķām sejas zonām, ja tās** regulāri saņēmušas palīdzību, iespējams novecošanas procesu apturēt vai pat mazliet atvirzīt atpakaļ. Bieži vien mēs ar skaistuminjekcijām varam sasniegt rezultātu, kāds agrāk bija iespējams tikai operējot. Piemēram, botulīna toksīns vienu no plastiskās ķirurģijas metodēm ir gandrīz pārliecinoši iznīcinājis – tā ir pieres grumbu ārstēšana. Pacientam desmit gadu garumā reizi gadā injicē botulīna toksīnu, un efekts ir lielāks nekā no vienas ķirurģiskas operācijas: grumbu nav, ādas kvalitāte uzlabojusies, plus vēl pozitīvā blakne – migrēnas samazināšanās. Tāpēc injekcijas kļūst arvien populārākas.

Valdis Ģīlis: – Ik gadu cilvēka seja zaudē apmēram četrus mililitrus sava zemādas tilpuma. Ja to ne ar ko neaizpilda un ja ādai nedod neko atpakaļ no šīm zaudētajām vielām, tā noveco ātrāk. Bet – kāpēc es deķi vienmēr velku uz klīniku pusi, nevis uz atsevišķām privātpraksēm, kur ievada, piemēram, tikai fillerus? Minimāli invazīvo procedūru skaistumkopšanas nozarē ir daudz. Tās ir ķīmiskie pilingi, ādas atjaunošana ar ultraskaņu, radiofrekvenci, lāzēriem un ar intensīvu pulsējošas gaismas palīdzību, krioterapija. Tie ir filleri, botulīna toksīns, mezoterapija, ādas biorevitalizācija... Klīnikas cenšas, lai būtu pieejamas visas šīs iespējas, jo ir lietas, kuras var izdarīt ar vienu metodi, bet ar citu papildu metodi rezultāts būs vēl labāks. Novecošanas palēnīšana balstās uz dažādiem mehānismiem, un – jo vairāk instrumentu, jo lielākas iespējas precīzāk panākt vēlamo rezultātu.

Kristīne Azarjana: – Pacienti arī ļoti novērtē šādu godīgu pieeju – ja tu spēj piedāvāt to,

Kā būt drošībā?

Parliecinies, vai speciālists strada legāli!

• Ievadīt botulīna toksīnus un fillerus drīkst TIKAI ĀRSTS – dermatologs, plastikas ķirurgs, neirologs, neiroķirurgs un oftalmologs, kas saņēmis Latvijas Ārstu biedrības un Latvijas Estētiskās medicīnas asociācijas izdotu sertifikātu – M63 Botulīna toksīna pielietojums estētiskajā medicīnā un M64 Biomateriālu pielietojums estētiskajā medicīnā.

• Veikt biorevitalizācijas un mezoterapijas procedras drīkst KOSMĒTIĶIS, kas ieguvis profesionālo vidējo izglītību kosmetoloģijā, vai skaistumkopšanas speciālists kosmetoloģijā, kas ieguvis 1. līmeņa profesionālo augstāko izglītību kosmetoloģijā.

JĀNIS ĢĪLIS: «BIEŽI VIEN MĒS AR SKAISTUMINJEKCIJĀM VARAM SASNIEGT ĶIRURĢISKAS ĀRSTĒŠANAS REZULTĀTU. TĀPĒC TĀS KĻŪST ARVIEN POPULĀRĀKAS.»

kas viņam tobrīd ir vispiemērotākais, nevis to, ko tu proti vai ko gribas visvairāk pārdot, jo ir visdārgākais un var nopelnīt. Piemēram, ne vienmēr tas, ko paciente grib, ir tas, ko viņai vajag. Tāpēc nepieciešams ārsta skatījums un pieredze. ><